

Побережний О.В.

здобувач,

Інститут підготовки кадрів державної служби зайнятості України

ПОНЯТТЯ СОЦІАЛЬНОЇ ПОЛІТИКИ

Соціальна політика виступає найважливішим елементом державної політики, яка завжди була пріоритетом в Україні. Це підтверджується суттєвим посиленням уваги до неї як в офіційній державній, так і в програмно-цільовій документації, а також практичними діями органів державної влади та усіх політичних сил.

Подібна політика ґрунтується на комплексі законодавчих та нормативно-правових актів, які повинен дотримуватися кожен громадянин в обов'язковому порядку, не зважаючи на його майновий стан, етнічну та національну або конфесійну належність тощо, а також на ратифіковані Україною міжнародні норми (конвенції, хартії, кодекси тощо), які існують переважно формально. Вона направлена на задоволення суспільних потреб за рахунок підвищення значення трудового прибутку, гарантування забезпечення прожиткового мінімуму і мінімального розміру заробітної плати, формування фондів соціальної допомоги і державних страхових фондів, захист суспільства від посилення інфляційних процесів, впровадження різного роду субвенцій, індексацію зарплати. Тобто, соціальна політика має регулююче та стимулююче значення у забезпеченні ефективного розвитку національної економіки, чим дозволяє ефективно функціонувати системі соціального захисту в країні.

Треба зазначити, що поняття соціальної політики на сьогодні широко використовується в практиці державного управління, застосовується в офіційних документах, виступає предметом досить широких наукових дискусій, причому сутність та його зміст у різних дослідників досить сильно відрізняються. Термін «соціальна політика» має досить пізнє походження, однак протягом історії людства ті чи інші варіанти соціальної політики розроблялися різними типами суспільства та реалізовувалися в діяльності держав. В їх основі лежали уявлення про належне та справедливе, сформовані мораллю та релігією і закріплені традицією [3, с. 282].

Український дослідник А. Крупник пропонує свою класифікацію визначень соціальної політики держави, а саме:

– перша, найбільш різноманітна група походить із ототожнення соціального та суспільного, тобто соціальна політика розглядається як «суспільні дії з рішення проблем, які стосуються всього суспільства». Мета соціальної політики – сприяти досягненню цілей суспільства;

– друга група враховує, в першу чергу, соціально-трудові відносини та орієнтована на їхню стабілізацію, регламентування відносин праці та капіталу, виключаючи екстремістські або радикальні варіанти розв'язання протиріч;

– третя група концепцій розглядає соціальну політику як вид суспільної діяльності, яка орієнтована на потенційно соціально небезпечні верстви населення – непрацевдатних, маргіналів, декласованих елементів, щоб через систему державної допомоги та суспільної благодійності забезпечити цим верствам мінімально прийнятний рівень задоволення їхніх потреб, добробуту і таким чином захистити заможні верстви від «можливої неконтрольованої люті»;

– четверта група концепцій розглядає соціальну політику як інструмент, який пом'якшує негативні наслідки індивідуальної та соціальної нерівності через систему перерозподільчих заходів. Як правило, дії в рамках такого підходу мають на меті втримати диференціацію доходів різних верств населення в безпечних межах, а засобом виступає податкова політика;

– п'ята група виходить із принципів соціальної справедливості та соціального партнерства як базових цінностей сучасного громадянського суспільства та соціальної держави [1, с. 100-101].

На нашу думку, на вищому рівні соціальної політики повинна лежати соціальна країна. Її головним пріоритетом має бути гарантування соціального захисту населення, зменшення протиріч соціально-економічного характеру, додержання соціальних стандартів та принципів гідної життєдіяльності для всіх громадян шляхом розподілу і перерозподілу ВВП.

У самому узагальненому вигляді державна соціальна політика являє масштабну соціальну технологію, спрямовану не лише на підвищення легітимності правлячого політичного режиму, але і на підвищення рівня життя громадян цієї держави. Залежно від типу політичного режиму трансформується модель державної соціальної політики. У цій сфері державного управління не існує стандартних рішень і процедур – так велика специфіка конкретно-історичного етапу розвитку держави.

Державну соціальну політику слід розглядати як багаторівневу і багатофункціональну систему, яка зможе забезпечити соціальний і економічний розвиток країни шляхом активізації людського капіталу та максимальної реалізації його інноваційного потенціалу [2, с. 247].

Отже, соціальна політика сучасної держави – це державна стратегія перерозподілу суспільних благ і створення правового поля для вільного розвитку громадянських інститутів, в рамках яких зберігається баланс між результатом суспільної праці і соціальними інвестиціями для підтримки трудових відносин. З числа інших елементів державної внутрішньої політики пріоритет соціальної політики можна пояснити тим, що вона: виступає особливим показником суспільного розвитку, який дає можливість знизити соціальну напругу, збільшити добробут населення, досягнути балансу і стабільності в країні; набуває регулююче та стимулююче значення у динамічному суспільному розвитку; забезпечує гарантування Конституцією України прав та свобод населення; виступає інтегральним елементом макроекономічного регулювання, адже виконання заходів соціальної політики може впливати на чималу кількість економічних індикаторів,

зокрема посилює норму споживання та зменшує нагромадження, збільшує рівень сукупного попиту. Таким чином, євроінтеграція і сучасні глобалізаційні явища вимагають побудови дійсно демократичної країни з реальною реалізацією засад соціальної справедливості, яку можна досягнути автоматично за рахунок зміни правлячого політичного режиму.

Список використаних джерел:

1. Крупнік А.С. Соціально-захисна спрямованість державної соціальної політики в умовах трансформації українського суспільства: монографія / А.С. Крупнік. – Одеса, 2002. – 169 с.

2. Лопушняк Г. Соціальна політика як визначальний напрям внутрішньої політики держави / Г. Лопушняк // Вісник Національної академії державного управління. – 2011. – Вип. 2. – С. 244-251.

3. Майорова Л.В. Теоретичні засади формування соціальної політики як основи економічного розвитку держави / Л.В. Майорова // Наукові розвідки з державного та муніципального управління. – 2014. – № 2. – С. 282-288.

Поліщук О.М.

магістрантка,

Київський університет культури

ДУАЛЬНІСТЬ ВЗАЄМОДІЇ ДЕРЖАВИ ТА МІСЦЕВОГО САМОВРЯДУВАННЯ

Аналізуючи сучасний стан порозуміння держави та місцевого самоврядування, можемо з упевненістю стверджувати, що між цими органами виникають проблеми організації оптимальної, результативної взаємодії. А відтак, стає необхідним проведення аналізу зазначеної взаємодії з позицій відповідної конституційної дуальності у межах відповідного функціонування.

У більшості розвинених країн економічна стабільність місцевого самоврядування залежить безпосередньо від держави. На їх утримання виділяються колосальні кошти. Крім цього, існують потреби людей незалежно від того, існує місцеве самоврядування чи ні, і чи мають у ньому потребу люди. Місцеве самоврядування формується саме з населення муніципальної громади. Вона знає проблематику муніципального утворення, приймає рішення щодо функціонування муніципалітету і несе повну відповідальність перед усією громадою.

Теоретичний аналіз сутності місцевого самоврядування дає підстави стверджувати, що «...місцеве самоврядування має державну природу, тобто питання про вбудовуваність місцевого самоврядування відпадає, тим більше воно зобов'язане працювати самотійно як підсистема державної влади. З